

LVRTC viedoklis par Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu:

Direktīvas pants	Direktīvas punkta nosaukums	Viedoklis
4. pants	Robežvērtības.	Robežvērtību piemērošana praksē nodrošina skaidrību un caurredzamību publisko iepirkumu procesā, bet, ja robežvērtības netiek regulāri pārskatītas, tās var nebūt aktuālas tirgus realitātei un radīt ierobežojumus, it īpaši mazākiem uzņēmumiem. Kopumā direktīva ir lietderīga, jo tā veicina godīgu konkurenci un efektīvu līdzekļu izlietojumu, taču tās elastība un pielāgojamība dažādām nozarēm ir būtiska veiksmīgai ieviešanai, līdz ar to ir nepieciešams pārskatīt robežvērtības sliekšņus, tos būtiski paaugstinot.
8. pants	Īpaši izņēmumi elektronisko sakaru jomā	ir atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2002/21/EK, kas ir zaudējusi spēku, lūdzam precizēt minēto atsauci.
10. pants	Īpaši izņēmumi attiecībā uz pakalpojumu līgumiem	papildināt ar pakalpojumu līgumiem par noguldījumu pakalpojumiem (CPV kods: 66112000-8, Noguldījumu pakalpojumi), ņemot vērā to, ka noguldījumu pakalpojumu iepirkuma priekšmets un būtība atšķiras no "standarta" iepirkuma priekšmeta un būtības, t.i. noguldījumu pakalpojumu gadījumā pasūtītājs nogulda naudu kredītiestādēs uz noteiktu termiņu ar mērķi gūt ienākuma procentu summas minētā termiņa beigās, tātad noguldījuma summa nav domāta samaksai par pakalpojumu, kā arī noguldījumu pakalpojumu būtība paredz, ka pasūtītājs centīsies noguldīt naudas līdzekļus pēc iespējas izdevīgāk, t.i. lai saņemtu pēc iespējas augstāko procentu summas, tādā veidā tiek nodrošināta noguldījumu pakalpojumu sniedzēju neierobežota konkurence.
28. pants 29. pants 30. pants	Slēgta procedūra Konkursa procedūra ar sarunām Konkursa dialogs	Ierosinām divpakāpju iepirkuma procedūrā noteikto dalības pieteikuma saņemšanas minimālo termiņu - 30 dienas samazināt līdz 20 dienām, ņemot vērā to, ka ekonomikas dalībnieka pieteikuma sagatavošanai un iesniegšanai varētu būt nepieciešams samērā īsāks laiks, nekā, piemēram, piedāvājuma iesniegšanai slēgtā procedūrā vai atklātā procedūrā (Direktīvas 27.pants nosaka minimālo termiņu - 35 dienas piedāvājumu iesniegšanai atklātā procedūrā; Direktīvas 28.pants nosaka minimālo termiņu - 30 dienas piedāvājumu iesniegšanai slēgtajā procedūrā), kā arī tādējādi var tikt saīsināts kopējais iepirkuma veikšanas laiks, padarot iepirkuma procesu ātrāku.

34. pants	Dinamiskās iepirkumu sistēmas	dinamiskajām iepirkumu sistēmām (DIS) ir piemērojama un potenciāli noderīga, taču tās efektivitāte var būt atkarīga no vairākiem faktoriem, kas ietekmē šo sistēmu ieviešanu un pielietojumu praksē katrā dalībvalstī. DIS ir īpaši piemērota bieži veicamām iegādēm, un tādā veidā tiek nodrošināta konkurence un pasūtītāji var saņemt labākus piedāvājumus. Ja DIS tiek izmantota ļoti specifisku vai reti pieprasītu preču un pakalpojumu iepirkumiem, tad tas var radīt problēmas, jo sistēma vislabāk darbojas tad, kad tiek iepirkti vienkārši, bieži pieejami produkti vai pakalpojumi. Tas var ierobežot tās pielietojumu nozarēs, kur tiek veiktas ļoti specifiskas vai individuāli pielāgotas iegādes. Ja pasūtītājs ir kvalificēts kā Kritiskās infrastruktūras subjekts (KIS), piemērojot Direktīvas 34. pantu par DIS, ir jāņem vērā papildu faktori, kas saistīti ar drošību, aizsardzību. Kritiskās infrastruktūras subjektiem var būt nepieciešams ieviest lielāku elastību iepirkuma procedūru noteikumos, lai nodrošinātu, ka tiek saglabāta drošība, bet tajā pašā laikā nepārslogotu iepirkuma procesus. Kritiskās infrastruktūras pasūtītājiem vajadzētu veikt apmācības par DIS riskiem un drošības aspektiem, lai palielinātu izpratni un mazinātu kļūdas. Tiesību aktiem būtu jānodrošina, ka tiek ņemtas vērā papildu prasības, kas attiecas uz kritiskās infrastruktūras subjektiem, izmantojot DIS, un jāprecizē to piemērošana praksē.
36. pants	Elektroniskie katalogi	Elektroniskajiem katalogiem potenciāli uzlabo publisko iepirkumu efektivitāti, vienkāršojot un paātrinot piedāvājumu iesniegšanas procesu un iegādājoties nepieciešamo pakalpojumu/iepirkuma priekšmetu. Elektroniskie katalogi var samazināt administratīvo slogu gan no Pasūtītāju, gan piegādātāju puses. Iepirkuma procedūru dalībniekiem ir jāizstrādā katalogi, kas atbilst konkrētajām tehniskajām specifikācijām. Tas var radīt izaicinājumus, ja prasības ir neskaidras vai pārāk sarežģītas. Lai to uzlabotu, būtu lietderīgi nodrošināt skaidras un standartizētas prasības katalogu formātam.

		Direktīva, katrai dalībvalstij atstāj izvēli par to, vai padarīt šo prasību obligātu konkrētiem iepirkumiem. Lai uzlabotu sistēmu, būtu ieteicams veikt pasākumus, lai nodrošinātu plašu elektronisko katalogu izmantošanu, nevis atstāt to brīvprātīgu. Kopumā elektronisko katalogu izmantošana ir solis uz priekšu, lai padarītu iepirkumus efektīvākus un caurspīdīgākus, taču tālākai attīstībai jānodrošina skaidra un vienota pieeja, kas palīdz gan piegādātājiem, gan Pasūtītājiem veikt iepirkumus vienkāršāk un ātrāk. Ieteikums būtu nodrošināt atbilstošu apmācību, skaidras vadlīnijas un piemērotu tehnoloģisko atbalstu, lai sekmētu elektronisko katalogu izmantošanu un pārvarētu iespējamās izaicinājumus.
56. pants	56. panta 3. punkts Vispārīgie principi	56. panta 3. punkts paredz, ka gadījumos, ja informācija vai dokumentācija, kas jāiesniedz ekonomikas dalībniekiem, ir vai šķiet nepilnīga vai kļūdaina, vai ja trūkst konkrētu dokumentu, līgumslēdzējas iestādes var, ja vien valsts tiesību aktos, ar kuriem īsteno šo direktīvu, nav paredzēts citādi, lūgt attiecīgos ekonomikas dalībniekus atbilstīgā termiņā iesniegt, papildināt, precizēt vai pabeigt attiecīgo informāciju vai dokumentāciju, ar noteikumu, ka šādi lūgumi tiek izdarīti, pilnībā ievērojot vienlīdzīgas attieksmes un pārredzamības principus. Minēto nosacījumu nepieciešams skaidrot un/vai precizēt, jo nav saprotams cik tālu drīkst veikt šādu papildināšanu un labošanu un kādos gadījumos minētās darbības ir uzskatāmās par iesniegtā piedāvājuma maiņu. Tāpat norādāms, ka arī tiesu praksē nav viennozīmīga pieeja minētā panta piemērošanai- ja vienā gadījumā tiek norādīts, ka ir jādod iespēja papildināt un skaidrot piedāvājumu, tad citos tiek norādīts, ka pasūtītājam nav jādod iespēja papildināt un/vai skaidrot iesniegto piedāvājumu. Priekšlikums direktīvā izdalīt gadījumus un nosacījumus katra posma dokumentu papildināšanai, precizēšanai u.t.t. (atsevišķi nodalot kvalifikācijas dokumentu papildināšanu/precizēšanu, un atsevišķi izdalot nosacījumus gan tehniskā piedāvājuma, gan finanšu piedāvājuma skaidrošanai). Minētais nepieciešams, jo praksē kvalifikācijas posmā ir lielākas iespējas iesniegt, papildināt, precizēt kvalifikācijas apliecināšanai iesniegtos dokumentus, savukārt tehniskā un/vai finanšu piedāvājuma skaidrošana vai papildināšana būtībā jau var mainīt pašu iesniegto piedāvājumu.

57. pants	Izslēgšanas iemesli	Nākamās Eiropas Komisijas politikas pamatnostādņēs 2024.–2029. gadam ir norādīts, ka ņemot vērā problēmu un iespēju mērogu, Eiropas Savienībai tagad kopā ir jāiet daudz ātrāk un tālāk, lai nodrošinātu konkurētspēju, labklājību un taisnīgumu. Veids, kā panākt, lai iepirkumi procedūra noteikt ātrāk ir veidot vienotu datubāzi, vienu sistēmu visā Eiropas Savienībā, kas palīdzētu publisko iepirkumu rīkotājiem ātrāk pašiem iegūt datus par piegādātājiem un to vai uz tiem ir attiecināmi izslēgšanas nosacījumi. Direktīvas preambulas 84.punktā ir norādīts, ka daudzi ekonomikas dalībnieki un jo īpaši MVU uzskata, ka to dalību publiskajā iepirkumā būtiski ierobežo administratīvie slogi, ko rada nepieciešamība nodrošināt ievērojamu skaitu sertifikātu vai citu dokumentu, kuri saistīti ar izslēgšanas un atlases kritērijiem. Šādu prasību ierobežošana, piemēram, izmantojot Eiropas vienoto iepirkuma procedūras dokumentu (<i>ESPD</i>), kas sastāv no atjauninātas pašdeklarācijas, varētu nodrošināt būtisku vienkāršošanu gan līgumslēdzēju iestāžu, gan ekonomikas dalībnieku labā. Tai pašā laikā 85.punktā ir minēts, ka ir svarīgi, lai līgumslēdzēju iestāžu lēmumu pamatā būtu aktuāla informācija, jo īpaši attiecībā uz izslēgšanas iemesliem un tāpēc būtu ieteicams, lai līgumslēdzējas iestādes, kad vien iespējams, pārbaudītu šādu informāciju, piekļūstot attiecīgajām datubāzēm, kurām vajadzētu būt valsts datubāzēm, ar to saprotot, ka tās pārvalda publiskā sektora iestādes. Tādēļ Komisijai būtu jāparedz tādu pasākumu sekmēšana, ar kuriem varētu veicināt to, ka atjauninātai informācijai var viegli piekļūt ar elektroniskiem līdzekļiem, piemēram, stiprināt rīkus, ar ko piedāvā piekļūt virtuālai uzņēmumu dokumentācijai, vai līdzekļus, ar ko veicina datubāzu sadarbību, vai paredzēt citus šādus papildinošus pasākumus. Panta viens no apakšpunktiem paredz iespēju izslēgt izpildītāju no dalības iepirkuma procedūrā, ja pastāv pierādījumi par to, ka ir neizpildītas saistības attiecībā uz nodokļiem. Šis izslēgšanas nosacījums ir pamatots, jo tam ir mērķis nodrošināt, ka tikai tie ekonomikas dalībnieki, kas ir atbildīgi un ievēro savas valsts nodokļu un sociālās drošības prasības, var piedalīties publiskajos iepirkumos. Taču šī funkcija nebūtu jāpilda caur publisko iepirkumu prizmu. Šādas prasības ieviešana var radīt administratīvo slogu, jo ir jāveic rūpīgas pārbaudes, lai noteiktu, vai konkrētajiem uzņēmumiem ir nodokļu parādi vai sociālās apdrošināšanas iemaksu problēmas. Tas var būt izaicinājums, īpaši mazākiem iepirkumiem vai neorganizētiem iepirkumu procesiem.
-----------	---------------------	---

		Ieteicams ļaut uzņēmumiem, kas ir uzsākuši nodokļu parādu samaksu vai noslēguši vienošanos, turpināt piedalīties iepirkumos, īpaši ja tie var pierādīt savu aktīvo vēlmi samaksāt parādus. Kā arī ir jāizvērtē nodokļu neizpildes apmērs. Nosakot to nesamērīgi mazu var radīt administratīvo slogu un netikt sasniegts mērķis un iegādāts nepieciešamais pakalpojums/produkts. Minētais pants paredz izslēgšanas nosacījumu pārbaudi. Lai atvieglotu pārrobežu iepirkumus, dalībvalstīm ir jānodrošina, ka informācija par sertifikātiem un citiem dokumentāru pierādījumu veidiem, kas ievadīti Komisijas izveidotajā elektroniskajā sistēmā sertifikātu tiešsaistes reģistrā e-Certis, tiek pastāvīgi atjaunināta un ir pieejama visu ES dalībvalstu valodās. E-Certis brīvprātīga atjaunināšana un pārbaudes nav pietiekamas, lai nodrošinātu, ka var pilnībā izmantot e-Certis, jo tikai dažās valstīs ir pieejamas publiskās datu bāzes, tajās dati nav aktuāli vai izziņas ir maksas pakalpojums. Informācija par sertifikātiem un citiem dokumentāru pierādījumu veidiem e-Certis ir pieejama tikai daļēji un šis reģistrs nesniedz informāciju par to, kā attiecīgie izslēgšanas nosacījumi ir regulēti attiecīgajā ārvalstī. Līdz ar to katram pasūtītājam ir jāiegulda lieli administratīvie resursi citu valstu normatīvo aktu izpētē un minētais būtiski palielina iepirkuma procedūras ilgumu un samazina tās efektivitāti. Šis īpaši ir attiecināms gadījumos, ja tiek veikti inovatīvi iepirkumi, kuros, lai tos realizētu un radītu tik tiešām inovatīvus produktus ir kritiski svarīgi lēmumus pieņemt ātri, jo pretējā gadījumā, garas iepirkuma procedūras dēļ kāds risinājums jau vairs nav inovatīvs. Pasūtītājiem ir ierobežota piekļuve publiskajiem reģistriem, kas ļautu iegūt elementārus datus par ārvalstu piegādātājiem, piemēram, nosaukums, reģistrācijas Nr., darbības joma, saimnieciskais un finansiālais stāvoklis, valde, paraksttiesīgās personas, dalībnieki, patiesā labuma guvēji u.c., nemaz nerunājot par direktīvas 57.punktā noteikto izslēgšanas nosacījumu pārbaudi. Tādēļ ir jāveicina pasākumi, lai atjauninātu informāciju un stiprinātu sistēmu sadarbību un nodrošinātu vienotas informācijas platformas izstrādi un uzturēšanu. Ņemot vērā gan direktīvas preambulā noteikto, gan Eiropas Komisijas politikas pamatnostādņēs 2024.–2029. gadam norādīto, ir jāizstrādā vienota platforma (nevis nacionālā katrai valstij), kurā pats pasūtītājs var pārbaudīt pretendentu (it īpaši attiecināms uz ārvalsts pretendentiem) obligātos izslēgšanas nosacījumus. Izmaiņas,
--	--	---

		kas paredzētu pasūtītāja piekļuvi Eiropas Savienības līmeņa reģistram vai platformai ar datiem par Eiropas Savienības dalībvalstu komersantiem un izslēgšanas nosacījumiem, būtiski uzlabotu iepirkumu procesu, samazinot krāpšanas riskus, uzlabojot ātrumu un efektivitāti, kā arī mazinātu administratīvo slogu gan pasūtītājiem, gan piegādātājiem. Ieguvumi ar šādu datu bāzi, kurā būtu aktuāli un uzticami dati: 1) <u>Krāpšanas risku mazināšana</u> Piekļuve uzticamiem un aktuāliem datiem no ES dalībvalstu kompetentajām iestādēm ļautu pasūtītājiem ātri un efektīvi pārbaudīt informāciju par piegādātājiem, īpaši ārvalstu komersantiem. Šādi dati varētu ietvert informāciju par nodokļu nomaksu, tiesvedībām vai citiem potenciālajiem riskiem, kas varētu būt izslēgšanas iemesls. Tā rezultātā samazinātos iespēja, ka krāpnieciski uzņēmumi piedalās iepirkumos, jo būtu grūtāk slēpt informāciju, kas tiek izmantota izslēgšanas nosacījumu dēļ. 2) <u>Ātrāks un efektīvāks iepirkuma process, procesuālā ekonomija</u> Piekļuve publiskiem ES dalībvalstu reģistru datiem ļautu pasūtītājiem ievērojami paātrināt iepirkumu procedūru. Tā vietā, lai prasītu to piegādātājiem, pasūtītāji varētu tieši piekļūt nepieciešamajiem datiem no uzticama avota. Tas nozīmē mazākus resursu tēriņus gan pasūtītājiem, gan piegādātājiem, jo tiktu novērsti papildu izziņu vai dokumentu pieprasījumi un pārbaudes vēlākos posmos. Samazinot procesu ilgumu, varētu uzlabot iepirkumu kvalitāti un efektivitāti, kas pozitīvi ietekmētu visus iesaistītos. Tas samazinātu administratīvo slogu un ievērojami uzlabotu iepirkumu procesa ātrumu, kvalitāti un efektivitāti. 3) <u>Samazināts administratīvais slogs pasūtītājiem un piegādātājiem</u> Šobrīd pasūtītājiem bieži jāveic papildu pārbaudes un jāpieprasa dokumenti no ārvalstu piegādātājiem, kas prasa laiku un resursus. Centralizēta piekļuve datiem ļautu samazināt šos pasākumus, jo informācija būtu pieejama elektroniski un vienuviet. Tas samazinātu nepieciešamību iesaistīt papildu cilvēkresursus un izmantot laiku sarežģītiem administratīviem procesiem. 4) <u>Konkurences veicināšana</u> Administratīvā sloga mazināšana, īpaši attiecībā uz ārvalstu piegādātājiem, varētu veicināt lielāku konkurenci iepirkumos. Piegādātāji būtu vairāk motivēti piedalīties publiskajos iepirkumos, ja viņiem būtu skaidri noteikumi un paredzams process, kas neprasa lieku birokrātiju un papildu dokumentāciju tikai noteiktos procedūras posmos. Tas arī palielinātu saimnieciski izdevīgu piedāvājumu iespējamību.
--	--	--

		Lai nodrošinātu Eiropas Komisijas politikas pamatnostādņēs 2024.–2029. gadam ietverto, ka publiskā iepirkuma direktīvām un efektīvām publiskā iepirkuma procedūrām ir izšķiroša nozīme ES globālās konkurētspējas nodrošināšanā un tās ir viens no galvenajiem ES rīcībā esošajiem instrumentiem, kā izstrādāt inovatīvus produktus un pakalpojumus un radīt vadošus tirgus tīru un stratēģisku tehnoloģiju jomā, ir nepieciešams samazināt administratīvo slogu gan pasūtītājiem, gan piegādātājiem. Kā jau norādīts augstāk, lielu slogu rada tieši izslēgšanas nosacījumu pārbaude un pierādījumu iegūšana. Bieži vien, lai iegūtu nepieciešamos pierādījumus (izziņas, sertifikātus par sodāmības neesību) pasūtītājs patērē vairākus mēnešus katrā iepirkumā. Ja vēlas iepirkumu procesu padarīt efektīvāku, bet nevar izveidot vienotu, ticamu un elektroniski bezmaksas pieejamu sistēmu, kurā pasūtītājs pats iegūst datus, tad ir jāpārskata un jāsamazina direktīvā noteiktie izslēgšanas nosacījumi. Piemēram, direktīvas 57.pants nosaka, ka pienākumu izslēgt ekonomikas dalībnieku piemēro arī gadījumos, kad ar galīgu spriedumu ir <u>notiesāta persona, kas ir šī ekonomikas dalībnieka administratīvās, pārvaldības vai pārraudzības struktūras loceklis vai kurai tajā ir pārstāvības, lemšanas vai kontroles pilnvaras</u>. Bieži vien praksē ir situācijas, ka pretendents ir padomes loceklis, kas tāds ir tikai formāli. Kad tiek lūgts iesniegt izziņas, tiek saņemta atbilde, ka tādas nesniegs. Rezultātā- pasūtītājam izdevīgais piedāvājums tiek izslēgts no dalības iepirkumā. Ja nevar nodrošināt ātru un ērtu veidu, kā tiek pārbaudīti izslēgšanas nosacījumi, priekšlikums: 1) samazināt 57. pantā norādītos izslēgšanas nosacījumus vai 2) izslēgšanas nosacījumus attiecināt tikai par ekonomikas dalībnieku, izslēdzot norādi, ka pienākumu izslēgt ekonomikas dalībnieku piemēro arī gadījumos, kad ar galīgu spriedumu ir notiesāta persona, kas ir šī ekonomikas dalībnieka administratīvās, pārvaldības vai pārraudzības struktūras loceklis vai kurai tajā ir pārstāvības, lemšanas vai kontroles pilnvaras. Minētais priekšlikums ir arī atbilstošs Eiropas Komisijas politikas pamatnostādņēs 2024.–2029. gadam norādītajam, ka Eiropas Savienībai ir jāatvieglo uzņēmējdarbība Eiropā un jāļauj uzņēmumiem rīkoties ātrāk un ir jāpadara ātrumu, saskaņotību un vienkāršošanu par vienu no galvenajām politiskajām prioritātēm visā, ko Eiropas Savienība dara. Papildus uzsverams, ka tieši izslēgšanas nosacījumi un ar to saistītās pārbaudes ir viens no iemesliem kādēļ konkurence, piesakoties uz publiskā iepirkuma līgumiem, ir samazinājusies, un ka ar ES direktīvu 2014. gada reformu (kurā likumdevēju mērķis bija
--	--	--

		padarīt iepirkumu elastīgāku (vienkāršot procedūras), uzlabot MVU piekļuvi publiskajiem līgumiem) nav izdevies šo tendenci pavērst pretējā virzienā, kā arī izslēgšanas nosacījumu dēļ iepirkuma procedūras ir kļuvušas nevis vienkāršākas un īsākas, bet gan tieši sarežģītākas, laikietilpīgākas un beidzas bez rezultāta. Proti, ekonomikas dalībnieki bieži vien nav ieinteresēti piedalīties publiskajos iepirkumos, jo nevēlas veikt administratīvās darbības, kas saistītas ar izziņu un sertifikātu pieprasīšanu un iesniegšanu. Garas administratīvās procedūras ir viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc uzņēmumi izvēlas nepiedalīties publiskajā iepirkumā. Direktīvā nepieciešams iekļaut papildinājumu, kas aizliegtu dalībvalstīm paplašināt direktīvā noteikto personu loku uz kurām attiecināmi izslēgšanas nosacījumi (piemēram, patiesie labuma guvēji vai personas, kurām ekonomikas dalībniekā ir izšķirošā ietekme). Ja arī nacionālajā līmenī šos nosacījumus vēl var izskaidrot pretendentiem, tad ārvalsts pretendenti bieži vien nesaprot, ko un kāpēc no viņiem tiek prasīts iesniegt. Priekšlikums izslēgt 57. panta 2. punktu, kas nosaka, ka ekonomikas dalībnieku izslēdz no dalības iepirkuma procedūrā, ja ekonomikas dalībnieks nav izpildījis pienākumus, kas attiecas uz nodokļu vai sociālā nodrošinājuma iemaksu maksājumiem. Minētais ir jārisina nevis caur iepirkumu regulējumu, bet gan katras dalībvalsts nodokļu administrācijai. Minēto pārbaužu veikšana pasūtītājam ir papildus slogs, kā arī, ņemot vērā nacionālā regulējuma nosacījumus, netiek nodrošināta vienlīdzīgā attieksme visiem pretendentiem, proti, gadījumos, ja ir ārvalsts pretendents izziņām tiek noteikts garāks derīguma termiņš, nekā gadījumos, ja piedāvājumu iesniedz vietējais pretendents. Lai nodrošinātu efektīvāku un laika ziņā īsāku iepirkuma procedūru veikšanu, nedrīkst uz iepirkuma regulējumu uzlikt citu jomu neatrisinātos jautājumus (nodokļu nomaksa).
59. pants	Eiropas vienotais iepirkuma procedūras dokuments	Eiropas vienotā iepirkuma procedūras dokumenta (ESPD) aizpildīšana var būt gan vienkārša, gan sarežģīta, atkarībā no konkrētā iepirkuma un ekonomikas dalībnieka situācijas. Šis dokuments ir būtisks, jo tas kalpo kā pašdeklarācija, kas apliecina, ka uzņēmums atbilst visiem izslēgšanas un atlases kritērijiem, kas norādīti iepirkuma dokumentācijā. ESPD sniedz ekonomikas dalībniekiem iespēju izmantot pašdeklarāciju kā aizvietotāju oficiāliem sertifikātiem, kas var samazināt dokumentācijas apjomu un laiku, kas

		nepieciešams, lai sagatavotu pieteikumu. Tas atvieglo iepirkuma procesu, jo nav nepieciešams iegūt visus dokumentus katru reizi, kad tiek rīkots konkrēts iepirkums. Ja dokumenti ir pieejami valsts datubāzēs (piemēram, uzņēmumu reģistros), uzņēmums var norādīt attiecīgās datubāzes piekļuves informāciju, kas atvieglo procesu. Tomēr, ja šādi dati nav pieejami vai tie ir pieejami tikai ar maksas pakalpojumiem, tas var radīt papildu slogu, jo uzņēmumiem var būt jāvāc papildu informācija no attiecīgajām iestādēm. Ja ESPD ietver piekrišanu datubāzēm, kas satur apliecinātos dokumentus, uzņēmumiem jānodrošina, ka viņi piekrīt šai piekļuvei un sniedz nepieciešamo informāciju. Tas var būt sarežģīti uzņēmumiem, kas nav pieraduši dalīties ar saviem datiem šādā veidā. Aizpildīt ESPD nav ļoti sarežģīti, ja ir piekļuve atbilstošajiem datiem un ja uzņēmums rūpīgi uzrauga savu atbilstību visiem nosacījumiem. Tomēr tas prasa rūpīgu pārskatu par uzņēmuma atbilstību nosacījumiem, kā arī dažos gadījumos piekrišanu datubāžu izmantošanai, kas var prasīt papildu administratīvo slogu. Galvenais izaicinājums var būt nodrošināt, ka visi dati ir aktuāli un pareizi, lai novērstu iespējamās problēmas vēlākajā iepirkuma procesā.
60. pants	Pierādījumi	Viens no galvenajiem izaicinājumiem ir saistīts ar dokumentu pieejamību, īpaši gadījumos, kad tiek prasīti sertifikāti vai citi pierādījumi, kas apliecina ekonomikas dalībnieku atbilstību 57. pantā minētajiem izslēgšanas iemesliem. Dažās valstīs konkrēti dokumenti (piemēram, izraksti no reģistra) netiek izsniegti vai tie nevar aptvert visus nepieciešamos gadījumus. Tas rada neskaidrības un papildu administratīvo slogu gan līgumslēdzējām iestādēm, gan uzņēmumiem. Ieteikumi: Īstenojot e-Certis un paplašinot tās darbību, nepieciešams uzlabot reģistru savietojamību, lai dalībvalstis varētu savā starpā viegli dalīties ar attiecīgajiem sertifikātiem un dokumentiem. Tas veicinātu piekļuvi nepieciešamajiem pierādījumiem un samazinātu birokrātiju.

		Latvijā un citās dalībvalstīs var rasties problēmas ar piekļuvi nepieciešamajiem dokumentiem no citām valstīm. Katrai valstij ir atšķirīgi noteikumi par dokumentu izsniegšanu un digitalizāciju, kas var novest pie kavējumiem vai liekām izmaksām uzņēmumiem. Attīstīt plašāku piekļuvi e-Certis un citām datubāzēm, kas ļauj dalībvalstīm un līgumslēdzējām iestādēm ātri iegūt nepieciešamos dokumentus bez papildus pieprasījumiem dalībvalstu kompetentajām iestādēm. Lai nodrošinātu Direktīvas 60. panta efektīvu piemērošanu un sasniegtu vēlamu rezultātu, nepieciešams uzlabot piekļuvi un apmaiņu ar pierādījumiem starp dalībvalstīm. Nemot vērā izaicinājumus, administratīvo slogu un tam patērēto laiku, kas kopumā būtiski pagarina iepirkuma procedūras ilgumu, priekšlikums paredzēt, ka līgumslēdzējas iestādes kā pietiekamu apliecinājumu tam, ka ekonomikas dalībnieks nav nonācis nevienā no 57. pantā minētajām situācijām, pieņem ekonomikas dalībnieka pašapliecinājumu, t.i., pasūtītājs uzreiz var pieņemt gan pašapliecinājumu (neveicot attiecīgas valsts normatīvo aktu izpēti), gan izziņas, ja tādas tiek iesniegtas. Papildus direktīvā ierosinām iekļaut nosacījumus, ka gadījumā, ja pretendents attiecībā uz izslēgšanas nosacījumiem ir iesniedzis maldinošu un/vai nepatiesu informāciju, tas tiek izslēgts no dalības iepirkumā un attiecībā uz šo izslēgšanas nosacījumu nav iespējams veikt uzticamības atjaunošanu, kā arī precizēt direktīvas 73. punkta b) apakšpunktu, tajā ietverot norādi uz visu direktīvas 57. pantu, nevis tikai uz 57. panta 1. punktu.
61.	Sertifikātu tiešsaistes reģistrs (e-Certis)	Sertifikātu tiešsaistes reģistrs - e-Certis ieviešana ir liels solis uz priekšu pārrobežu iepirkumu vienkāršošanā, tomēr pastāv vairāki uzlabojumi, kas varētu uzlabot tās darbību un piemērošanu praksē. Šie uzlabojumi būtu jāņem vērā, lai nodrošinātu efektīvu un visaptverošu pieeju sertifikātu pārvaldībai un pārrobežu sadarbībai: Pašlaik e-Certis ļauj piekļūt informācijai par sertifikātiem un dokumentiem no dažādām dalībvalstīm, tomēr dažkārt datubāzu savietojamība un datu apmaiņas mehānismi var būt ierobežoti. Lai uzlabotu informācijas apmaiņu. Jābūt labākai sistēmu savstarpējai integrācijai un datu pārvaldībai.

		Jāveicina dalībvalstu digitālo reģistru pilnīga savietojamība, lai nodrošinātu vienotu piekļuvi un pārrobežu datu apmaiņu. Automatizēta sertifikātu atjaunināšana - e-Certis regulāri pārbauda vai sertifikāti un dokumenti ir atjaunināti un derīgi. Šādā veidā līgumslēdzējas iestādes varētu vieglāk uzturēt aktuālu informāciju un izvairīties no pārbaudēm, kas jau ir veiktas. Dalībvalstīm būtu jādara pieejama atjaunināta informācija, lai nodrošinātu, ka tās saņem jaunākos datus bez papildu administratīvām izmaksām. Pasūtītājiem un uzņēmumiem būtu jānodrošina mācības par e-Certis izmantošanu un pārvaldību, lai samazinātu kļūdas, kas var rasties lietošanas procesā. Jāizveido skaidri atbalsta mehānismi, kas palīdzēs dalībvalstīm un uzņēmumiem risināt jebkādas problēmas, kas var rasties, izmantojot sistēmu.
65.	To kvalificētu kandidātu skaita samazināšana, kurus uzaicinās piedalīties	Dalībvalstis ES ietvaros būtiski atšķiras gan pēc ekonomiskajiem apmēriem, gan arī pēc publiskā iepirkuma tirgus lieluma. Lielās dalībvalstīs, bieži vien piedāvā plašākus un tehniski prasīgākus iepirkumus, kas var ietvert sarežģītākus kvalifikācijas un atlases kritērijus. Mazākās valstīs, iepirkumi var būt mazāk apjomīgi, un to nepieciešamība pēc sarežģītiem kvalifikācijas un izvērtēšanas kritērijiem var būt samērā ierobežota. Mazākām dalībvalstīm var rasties izaicinājumi, piemēram, ja uzņēmumi ir mazāk pieredzējuši un nevar piedāvāt tik lielus apjomus vai sarežģītus projektus, kā lielākās dalībvalstīs. Tāpēc šīm valstīm varētu būt nepieciešami elastīgāki vai vienkāršāki kritēriji, lai piedāvājumi nebūtu pārmērīgi birokrātiski vai noslogoti. Atkarībā no valsts apmēriem un administratīvā resursa lieluma, lielākām valstīm var būt vairāk resursu, lai piemērotu un uzraudzītu sarežģītākas kvalifikācijas procedūras. Mazākās valstīs ar ierobežotiem administratīvajiem resursiem lielāks administratīvais slogs var būt pārāk smags gan publiskajām iestādēm, gan uzņēmumiem, kas varētu novest pie nesamērīga birokrātiskā sloga un neefektivitātes..Direktīvas 65. panta regulējums ir samērīgs, taču tā piemērošana praksē jāpielāgo dalībvalstu specifikai. Lielākās valstīs regulējuma prasības var tikt ieviestas vieglāk, savukārt mazākajām

		dalībvalstīm nepieciešams nodrošināt lielāku elastību, lai kritēriji atbilstu valsts tirgus un administratīvajām iespējām. Šajā kontekstā dalībvalstīm jābūt iespējai pielāgot kritērijus un izvērtēšanas procedūras atbilstoši to ekonomiskajiem apstākļiem, kas nodrošinātu efektivitāti un taisnīgumu visiem dalībniekiem, piemēram, nosakot, ka minimālais skaits vismaz 2 kandidāti.
--	--	--